

KMMI

Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet
ЗОБО «Центр підтримки угорської культури»

KMMI HÍRLEVÉL V. évfolyam, 12. (147) szám. 2014. június 29.

EZ VOLT JÚNIUS FOLYAMÁN

Elismerések

* *Magyar Örökség Díjban* részesült **Popovics Béla** munkácsi helytörténész, tanár, aki kultúrtörténeti munkásságáért vehette át a kitüntetést. Laudációt Vári Fábián László költő, kritikus, műfordító mondott, aki szerint "*Popovics Béla ma a kárpátaljai magyar közélet egyik jeles képviselője. Szavaira, előremutató intelmeire - akár a hit fontosságáról, akár a családi élet tisztaságáról és társadalomerősítő szerepéről beszél - figyelni kell*".

* A MOL 2010-ben hozta létre a *MesterM-díjat*, hogy elismerje a középiskolai kémia, fizika és matematika tanárok munkáját. Az idei évi, immár ötödik díjkiosztón **Homa György**, a Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium informatikatanára különdíjat vehetett át. A díjra egykori tanítványaik jelölik középiskolai tanáraikat. Homa Györgyöt a 2003–2011-es évfolyam diákja, Kohut Gergely jelölte, majd ő is adta át ünnepélyes keretek között a díjat Budapesten.

Fontosabb események, rendezvények

2014. június 1. *Dunán innen, Tiszán túl* címmel Kárpát-medencei gyermek- és ifjúsági népművészeti tehetségkutató versenyt hirdetett a Borsodi Magyar Közösségek Szövetsége MENTE Egyesület, abból a célból, hogy a felnövekvő gyermekek minél szélesebb körben ismerjék meg a magyar népköltészet és népzene csodálatos világát, s egy életre elkötelezzék magukat a magyarság értékei mellett. Kárpátalját egyedüli résztvevőként a tiszabökényi **Paládi Attila** képviselte, aki az első csoport népdal kategóriájában indult, s a vetélkedő döntőjén második helyezést ért el.

2014. június 1. A Vitézi Rend Kárpátaljai törzskapitánysága Beregszászban megtartotta idei kihelyezett állománygyűlését, amelyen megalakították a Vitézi Rend Katasztrófavédelmi Század kárpátaljai alegységét.

2014. június 1. A Szürtei Református Egyházközség és a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) Nemzeti Összetartozás emlékművet állított Szürtében, a Nemzeti Összetartozás Napja alkalmából. Az emlékművet (alkotója **Jankovics Zsolt**) ünnepi istentisztelettel egybekötve avatták fel a helyi református templom kertjében. **Kótyuk Zsolt** református lelkész *Ima a nemzetért* címet adta az alkotásnak.

2014. június 1. Kerületi Családi és Gyermeknap zajlott le a Beregszászi Római Katolikus Egyházközségben. A mozgalmas és élménydús napot népzenei koncerttel és táncházzal zárták.

2014. június 2. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola olvasótermében Paweł Wyszowski *OMI Katolikusüldözés Ukrajnában és Kárpátalján 1917–1944–1991* című könyvének bemutatására került sor a Kárpátaljai Ferences Misszió Alapítvány és a Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet közreműködésében. A könyvet **Zsákai Piroksa** történész kutató mutatta be.

2014. június 2–7. Városi evangelizációt tartottak Beregszász város lakosságának felkérésére.

2014. június 4–8. A Pécsi Mecsek Kórus koncertezett a nagybégányi görög katolikus, a nagyszőlősi római katolikus, a tizsasalamoni református és a beregszászi református templomokban.

2014. június 4. A MÉKK és a Vitézi Rend Kárpátaljai törzskapitánysága a trianoni békediktátum első ungvári áldozatára – Posch Alajos újságíróra emlékezett. A mártír sírjára **Dupka György**, a MÉKK elnöke, a Vitézi Rend nevében v. **Kövér György** kapitány és **Jávorszky István** hadnagy helyezett el koszorút.

2014. június 4. A beregszászi főiskolán a Nemzeti Összetartozás Napja alkalmából ünnepi rendezvényt tartottak Magyarország Beregszászi Konzulátusa, a Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola szervezésében.

2014. június 4. Jótékonyági koncertet és aukciót rendeztek Csapon a Szent Mihály Gyermekotthon rehabilitációs központjának befejezésére. Az esten fellépett: **Berecz András** ének- és mesemondó, a Zurgó együttes, a Szent Mihály Gyermekotthon Zenedéje. Az aukción a Révész Imre Társaság által felajánlott művekre lehetett licitálni.

2014. június 4. Egész napos programmal emlékeztek a trianoni diktátumra és a nemzeti összetartozásra a karácsfalvai Sztojka-líceumban.

2014. június 5. **Weinrauch Katalin** kárpátaljai író legújabb könyvét mutatták be a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola olvasótermében. Az elbeszéléskötet Ajándék hangulat címmel jelent meg a Pro Cultura Subcarpathica gondozásában. Weinrauch Katalin köszönetét fejezte ki a könyv készítőinek és az annak megjelenését segítőknél. Mint mondta, az Irka gyermeklapnak köszönhetően lett íróvá, ahol évek óta olvashatják a gyerekek a verseit. A könyv egy-egy történetének részletét is megismerhették a jelenlévők a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház színművészei, **Domáreckájá Júlia** és **Tarpai Viktória**, illetve a Rákóczi-főiskola két hallgatója, **Kiss Julianna** és **Mónus Dóra** tolmácsolásában.

2014. június 7. Mi a próza? Nehéz-e prózát írni? Változtathat-e az alkotási folyamat közben a szerző a megtörtént esemény mozzanatain? Ezeket és más kérdéseket vitatta meg a Kovács Vilmos Irodalmi Társaság a legutóbbi műhelymunka során, amelyre a beregszászi Európa-Magyar Ház olvasótermében került sor. A műhelymunka három részből állt: elsőként az aktuális témáról esett szó, ezt verselemzés követte. Az esemény a KVVIT-ben, mint szervezetben betöltendő tisztségekről szóló döntéshozatallal zárult. A jelenlévők a KVVIT tiszteletbeli elnökévé **Vári Fábrián Lászlót** választották. Ezt követően egyöntetű döntés alapján **Csordás László** kapta az elnöki tisztséget. Az alelnök és egyben titkár pozíciójára ketten kaptak jelölést: **Shrek Tímea** és **Kovács Eleonóra**, végül utóbbi személy kapta ezt a tisztséget. A rendezvények szervezéséért **Lőrincz P. Gabriella** lesz a felelős. A gazdasági ügyeket a jövőben **Shrek Tímea** intézi. A külső kommunikációért **Kertész Dávid** felel, helyettese **Marcusák Gergely**. Az Ellenőrző Bizottság tagjai: **Pák Diána**, **Gálfi Dezső**, **Marcusák Gergely**.

2014. június 10. A Nagyberegi Tájházban második alkalommal szerveztek pünkösdi királyválasztást és táncházat. Az alkalomra több településről – Mezőkaszonyból, Nagybégányból, Asztélyból és Nagyberegről – érkeztek fiatalok. A rendezvény kezdetén a mintegy nyolcvan iskolásnak és a jelenlévő felnőtteknek **Kész Barnabás**, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanára, a Salánki Íjászkör vezetője beszélt a pünkösdi hagyományokról, köztük a királyválasztásról. Ezután a Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet hagyományőrző műhelye által összeállított vetélkedő következett. A verseny során összesen 24 bátor iskolás fiú mérte össze ügyességét és küzdött meg a pünkösdi király címért. A több forduló vetélkedőben a Mezőkaszonyi Középiskola tanulója, **Buda Attila** lett a győztes, ő viselheti egy évig a pünkösdi király címet. A pünkösdi királyné **Sütő Barbarára** lett.

2014. június 7. A Kárpátaljai Megyei Népi Építészeti és Életmód Múzeum kiállítótermében Magyarország Ungvári Főkonzulátusa szervezésében megnyílt Tóth József ismert magyarországi fotóművész *Magyarország épített öröksége* című fényképgyűjteményéből válogatott fotókiállítása. A tárlatot Bacskai József Magyarország Ungvári Főkonzulátusának főkonzulja nyitotta meg.

2014. június 11. Több mint háromszáz szakember részvételével zajlott le a Nemzeti Művelődési Intézet „Hálózatépítés – közösségi kezdeményezések” című IV. Stratégiai Konferenciája a Budai Vigadóban. A délutáni program a Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztal intézményeinek bemutatkozásával, az együttműködés lehetséges kereteinek feltárásával folytatódott. A Kerekasztal történetét és általános céljait **Huszár László**, a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet igazgatója ismertette. Az együttműködést az intézmények 2013-ban újították meg, de az igazi fordulópontot és az érdemi közös cselekvés lehetőségét a mai stratégiai megállapodás jelentette, amikor is sor került az Együttműködési megállapodás aláírására. Az aláírók között ott volt **Zubánics László**, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet elnöke is, aki az intézet sokrétű munkájáról is beszélt, amivel a 48 milliós lélekszámú Ukrajnában élő 151.000 magyar kultúráját és hagyományait gondozza az elhivatott, civil szervezetként működő beregszászi intézet.

2014. június 12. Jubileumi jótékonysági koncertet adott a zongora királynője, Csuprik Etelka Ungváron.

2014. június 12. A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése 2014. június 12-e és 16-a között 85. alkalommal szervezte meg az Ünnepi Könyvhétet és hozzá kapcsolódóan a 13. Gyermekkönyvnapokat Budapesten. Az ünnepségre ellátogatókat széles könyvkínálat, kedvezményes árak, koncertek, dedikálások és beszélgetések várták. A könyvhét ideje alatt a kárpátaljai magyar könyvkiadók sátrában **Dupka György**, **Csordás László**, **Kovács Sándor**, **Lengyel János** dedikálták közelmúltban megjelent műveiket. Az Intermix Könyvkiadó jóvoltából a kárpátaljai szerzők következő művei jelentek meg az ünnepi könyvhéten: *Szépasszony dombja* – Kárpátaljai történeti és helyi mondák (Dupka György–Zubánics László), *A gabonafarkas legendája* (Bartha Gusztáv), *A szétszóródás árnyékában* (Csordás László), *Ünnep Szodomában* (Nagy Zoltán Mihály), *A magány* templomában (Ferenczi Tihamér).

2014. június 12-15. **Felix Suszter**, a kijevei hegedűvirtuóz Kárpátaljára látogatott, ahol Ungváron és más településeken lépett fel.

2014. június 12. Képzőművészeti kiállítás nyílt a Munkácsi Városi Galériában, amelyen a festmények mellett grafikák is láthatók. A tárlaton **Bródi Iván**, **Bródi Larissa**, **Hercz Jurij** (Ungvár), **Habda Vaszil** (Ungvár), **Patik Volodimir** (Lemberg), **Dziszj-Vojnarovszkij Mikola**, valamint **Danilics Tarasz** képei mellett olyan külföldi festőművészek munkáit is megcsodálhatják az odalátogatók, mint a magyarországi **Szabó Károly** és **Fülöp Sándor**, vagy a szlovákiai **Voloscukova Edita** és **Kreszil Juraj**. A kiállításra harmincegy művész munkáiból válogattak a szervezők, közülük huszonöt alkotó tagja az Ukrán Nemzeti Festőművész Egyesületnek, négyen az Ukrajna nemzeti művésze, hatan pedig az Ukrajna érdemes művésze cím tulajdonosai.

2014. június 14. A Péterfalvai Vidámparkban lezajlott a II. Kárpátaljai Magyar Nagycsaládosok gyereknapja.

2014. június 17. Kiállítással egybekötött jótékonysági vásárt szervezett Horváth Anna síremlékének felújításáért Magyarország Beregszászi Konzulátusa, a Pro Arte-Munkács és a Pro Cultura Subcarpathica a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán.

2014. június 18. Közel egyhetes művészi plein air keretében Técső és vidéke szépségeit elevenítették meg képeiken kárpátaljai festőművészek. A résztvevők között volt az ismert ungvári művészpár, **Soltész Péter** és **Gabriella** is. Az itt készült munkákat kiállításon

mutatják be a művészet kedvelőinek. A plein air **Oleg Palinkas**, técsői műpártoló, megyei képviselő támogatásával valósult meg.

2014. június 19. Szürtében a Kárpátaljai Népfőiskolai Egyesület Zenés tipegő képzést szervezett. A képzésen olyan fiatal anyukák és pedagógusok vettek részt, akik szerettek volna betekintést nyerni a 0–3 éves kisgyermek zenei nevelésébe, és a baba-mama foglalkozás menetébe.

2014. június 22. „Itt a helyed!” mottót viselő ifjúsági és családi napot szervezett Izsnytén a KMKSZ helyi alapszervezete és a helyi református egyház. A színes kulturális programban felléptek a helyi hagyományőrző csoportok.

2014. június 22. Visken, a Viski Zöld Falusi Turizmus Szövetségének szervezésében megtartották a Máramarosi Koronavárosok VI. Találkozóját. A rendezvénysorozat kezdetén ünnepi ökumenikus istentiszteletre került sor a viski református templomban. A rendezvényt színesítette a Visken zajló Kárpátaljai Népzenei és Néptánc Mesterképzésben részt vevő népzeneészek Pál Lajos vezette fellépése, valamint a Hosszúmezei Búzavirág Énekkar és a Pomázi Holdvilág-árok Természetjáró Kulturális Egyesület dalkörének közös énekelőadása. A résztvevők megkoszorúzták a koronavárosok emlékoszlopát, s arról sem feledkeztek el, hogy Fodó Sándor sírjánál elhelyezzék a megemlékezés virágait. A rendezvényt **Jenei Károly** viski lelkész áldása zárta.

2014. június 24. Ungvár történelmi és építészeti alaptervének kidolgozói a városi tanácsnak javasolják, hogy a város építészeti örökségébe soroljanak be kétszáz épületet.

2014. június 24. Az ungvári Mustármag közben a szakurákat megörökítő fényképeket követően ez alkalommal gyerekeket ábrázoló fotókból nyílt kiállítás *Amikor a fák nagyok voltak* címmel.

2014. június 25. A kárpátaljai, kaszonyi származású **Katkó Ferenc** készített interjút Niedzielsky Katalin. A beszélgetést a www.jokaiszin haz.hu oldalon olvashatjuk.

2014. június 28. Az I. világháború hőseire emlékeztek a Szolyvai Emlékparkban, a „Nagy Háború” kezdetének 100. évfordulóján. A koszorúzással egybekötött megemlékezést megnyitó beszédében **Dupka György** elmondta: fontos, hogy emlékezzenek a hősökre, akik egy esztelen háború miatt vesztették életüket. A II. világháború előtt, az anyaországi kezdeményezést felkarolva, Kárpátalján is közel húsz magyarlakta településen állítottak emlékművet a magyar hősöknek. A háborúvesztés után a pusztulás lett az osztályrésze több emlékműnek és sírkertnek – erre a sorsra jutott az ungvári első világháborús temető és a beregszászi emlékmű is. Csak a rendszerváltást követően lehetett újra emlékezni a hősökre, ekkor avatták újra a nagydobronyi első világháborús emlékművet, amelynek katonaszobrát a falu népe a helyi temetőben – a megsemmisítéstől tartva – ásott el. A Kárpátokban is ekkor indult el az első világháborús hadisírok felújítása, gondozása is. A felelős titkár hangsúlyozta, az első és a második világháború és a jelenlegi ukrainai polgárháború egyértelmű a tanulsága: soha többé háborút! Dupka György a bizottság nevében köszöntötte a megjelenteket, köztük **Bayer Mihályt**, Magyarország kijevei nagykövetét, **Szalipszky Endrét**, Magyarország Ungvári Főkonzulátusának vezető konzulját, **Bozsik Bélát**, Magyarország Beregszászi konzulátusának konzulját, **Gajdos István** parlamenti képviselőt, **dr. Tóth Mihályt**, a Szolyvai Emlékparkbizottság elnökét, az UMDSZ tiszteletbeli elnökét, **Kovács Dezsőt**, a Jobbik kárpátaljai csoportjának képviselőjét, az Országos Választmány tagját, **Vass Istvánt**, a Szolyvai Kulturális Szövetség elnökét, **Lovas Ilonát**, a Panoráma Világklub alelnökét és mindazokat, akik eljöttek, hogy fejet hajtsanak a Szolyvai Emlékparkban nyugvó, az I. világháborúban hősi halált halt magyar, osztrák, cseh és más nemzetiségű katonák emlékoszlopánál. A nagy háborúról, a Kárpátokban zajló csatákról **Zubánics László** történész mondta el gondolatait. A megemlékezést követően a résztvevők az emlékmű talapzatán elhelyezték a tisztelet virágait. A megemlékezés a Himnusz eléneklésével ért véget.

2014. június folyamán. Sieghard Rasendorf német mecénás és dr. Tóth Mihály, a Szolyvai Emlékparkbizottság elnökének kezdeményezésére ukrán-országi nyelven (tervezik német és magyar változatának elkészítését is) film-rekviem készült a „Kárpátaljai magyarok és németek internálása és deportálása 1944-1955 között” címmel (48,57 p.). A 70 éve történt eseményeket feldolgozó film-rekviem dokumentum-anyagának összeállításában többek között részt vett Alekszej Korszun, Dupka György és Zubánics László történész. Forgatókönyv- és szövegíró, narrátor: Okszana Golovcsuk (Munkács). Rendező, operátor: Olekszandr Griciv (Munkács).

A film letölthető és megtekinthető:

<https://www.youtube.com/watch?v=gclOzg8mk8I>

Feltöltés: 2014. máj. 27.

Összeállította: *Dupka György és Zubánics László*

Folyamatos rendezvények, tennivalók:

Közgyűteményi állománygyarapítás, ukránjai magyar nyomtatott hungarikumok, hanganyagok gyűjtése, feldolgozása. Közművelődési rendezvények szervezése, koordinálása, szakmai tanácsadás, adatbázis gondozás. Kisebbségkutatási programok koordinálása, a KMMI-füzetek kiadása. Képzőművészeti kiállítás. Fotókiállítás, könyv- és sajtókiállítás. Együtt c. irodalmi, művészeti és kulturális folyóirat kiadása. Kárpátaljai Magyar Krónika kiadása. Honlap (www.kmmi.org.ua) gondozás, frissítés, adatfeltöltés. Ön a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet és a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége hírlevelét olvassa. A hírlevél irodalmi, művészeti híreket, információkat tartalmaz.

A levelezési lista nyilvános, ahhoz bárki csatlakozhat, s bármely tag felvetetheti mások címét.